

Sindirim Sistemi

Besinlerin fiziksel veya kimyasal olarak parçalanması işlemine **sindirim** denir.

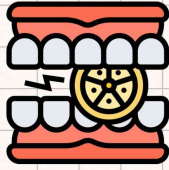

Bu konunun iyi öğrenilebilmesi için canlıların temel bileşenleri konusunun iyi bilinmesi gereklidir.
(Karbohidrat, lipid, protein, enzim, vitamin vb gibi)

Mekanik (Fiziksel) Sindirim

Besinlerin diş, safra gibi yapılarla daha küçük parçalara ayrılmasıdır. **Enzim kullanılmaz!**

Besinin yüzey alanı genişler. (substrat yüzeyi)
Kimyasal sindirime yardımcı olur.
Besinin kimyasal yapısı **değişmez!**

Çiğneme, Yağ $\xrightarrow{\text{Safra}}$ Küçük yağ damlacıkları

Kimyasal sindirim

Besinler, **su** ve enzim yardımı ile hidroliz edilir. Besinin yapısı ve özellikleri değişir.

Hücre içi	Hücre dışı
Endositoz ile alınan besinlerin lizozom yardımıyla besin kofulunda sindirilmesi	Hücre dışına salgılanan sindirim enzimleri ile besinlerin hücre dışında sindirilmesi
	Hücreden daha büyük besinlerin sindirilmesini sağlar.

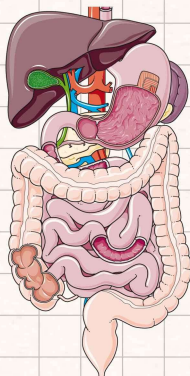
İnsanda Sindirim Sistemi

Sindirim yolu

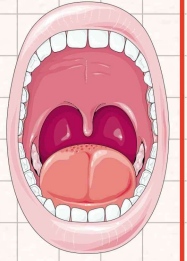
Ağız - Yutak - Yemek Borusu - Mide - İnce bağırsak - Kalın bağırsak - Anüs

Sindirime yardımcı organlar

Karaciğer, Safra kesesi, Pankreas, tükürük bezleri

Ağız - Tükürük bezleri yardımı ile besinlerin yumuşatıldığı ve dişler yardımı ile de mekanik sindirimin gerçekleştiği yerdir.

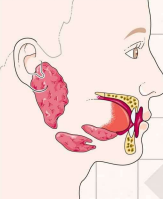
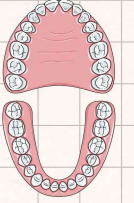

Mekanik - Karbohidrat, yağ, protein
Kimyasal - Karbohidrat (amilaz)

Besinlerin tatlarının alınması ve yutulmasında görev alır.

Fiziksel sindirimde görevlidir. Besinlerin yüzey alanını genişletir. (çocuk-20, yetişkin 32)

Kulak altı, çene altı ve dil altında bulunur.
Tükürük salgılar.

Tükürük içeriği - Amilaz, mukus, iyonlar, lizozim enzimi

Nişasta $\xrightarrow{\text{Amilaz}}$ Maltoz + Dekstrin

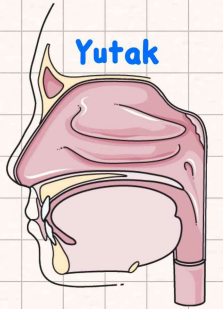
(Ağızda karbohidratlar monosakkaritlere kadar parçalanmaz!)

Mukus tatların alınmasını ve besinlerin yutulmasını kolaylaştırır.

Lizozim enzimi mikroplara karşı korumada görev alır.

Orta kulaktaki östaki borusu buraya açılır. Besinleri yemek borusuna iletir.

Yutak

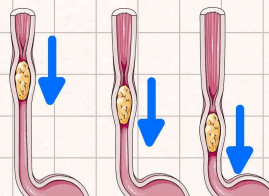
Yutkunmada epiglottis (gırtlak kapağı) soluk borusunu kapatır ve besinlerin soluk borusuna kaçmasını önler.

Yemek borusu - Yutak ile mide arasındadır.

Besinleri **peristaltik hareket**lerle mideye iletir.

(Peristaltik hareket - Düz kasların ritmik olarak kasılıp gevşemesi)

Mekanik - Yok **Kimyasal** - Yok

Peristaltik hareket

Mide ve yemek borusunda **ters yönlü** gerçekleşen peristaltik hareket ile kusma gerçekleşir.

Mide

Midede besinler geçici olarak depo edilir.

Dıştan içe doğru

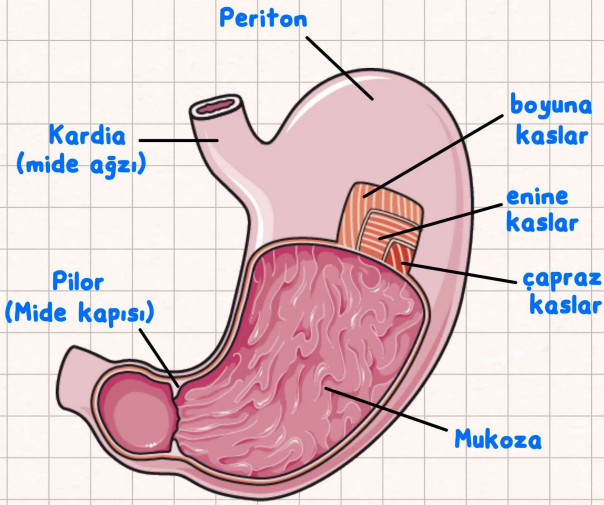
Bağ doku - Düz kas - Mukoza
(Periton)

Mekanik - Karbohidrat, yağ, protein

Kimyasal - Protein (pepsin)

Midede besinlerin kısmen sindirilmesi ve mide öz suyu ile karışması sonucu oluşan karışıma **kimus** denir.

Gastrin

Midede üretilir. **Kana verilir.** Mideyi, mide öz suyu salgılaması için uyaran hormondur.

Mide öz suyu

Midede üretilir. Mide boşluğuna verilir.
HCl + Pepsinojen + Mukus

HCl - Midede bazı mikroorganizmaları düşük pH etkisiyle öldürür. (pH=2) Pepsinojen'i **aktifleştirir.**

(iç yüzeyi)

Mukus - Mide astarını HCl etkisinden korur.

Besinin görülmesi, kokusunun alınması, tadının alınması, mide astarına temas etmesi mide öz suyu salgılanmasında etkilidir.

İnce bağırsak

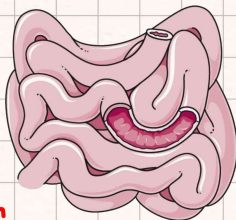
Kimyasal sindirim burada tamamlanır.

Dıştan içe

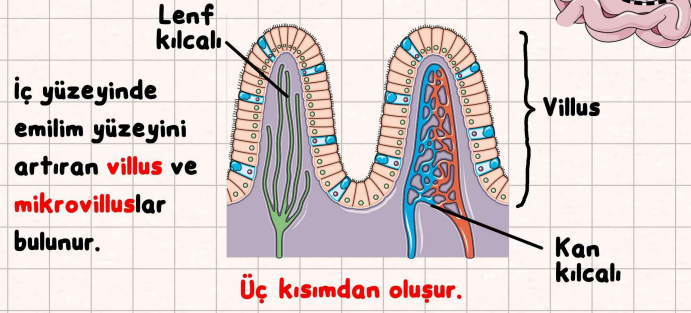
bağ doku - düz kas - mukoza

Mekanik - Karbohidrat, yağ, protein

Kimyasal - Karbohidrat, yağ, protein (Pankreas öz suyu, incebağırsak öz suyu)

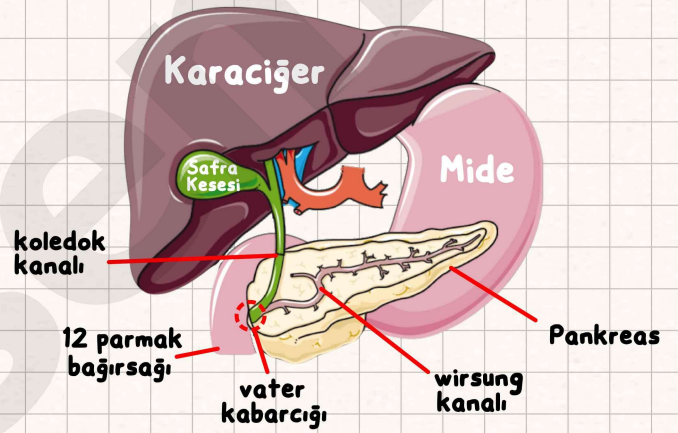

3 cm çap, 8 m uzunluğa sahiptir.

(duodenum) 12 parmak bağırsağı (jejunum) Boş bağırsak (ileum) Kıvrım bağırsak

12 parmak bağırsağında bulunan vater kabarcığına karaciğer ve pankreas salgılarını boşaltır.

Koledok ---> Karaciğer Wirsung ---> Pankreas

İncebağırsak öz suyu - Sindirim enzimleri (bkz. kimyasal sindirim)

İnce bağırsak hormonları - Sekretin, kolesistokinin

Kalın bağırsak

Yaklaşık 2 m uzunluk, 7 cm çapa sahiptir.

Villus, mikrovillus bulunmaz!
Su, vitamin ve mineral emilir.

Sindirilmiş besin artıkları peristaltik hareketle anüse doğru hareket eder.

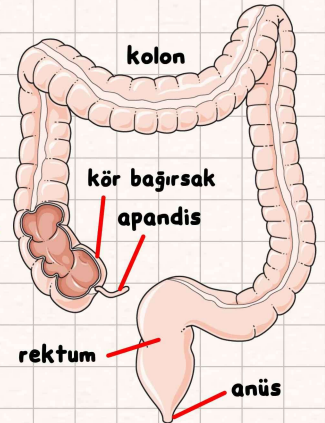
Peristaltik hareket **hızlı**

- **ishal** (su emilimi az)

Peristaltik hareket **yavaş**

- **kabızlık** (su emilimi çok)

Mutualist bakteriler B ve K vitamini üretir.

Lifli gıda tüketilmesi mukus salgısını artırdığı için sağlık için faydalıdır.